

**REPUBLIKA SRBIJA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE
ODELJENJE ZA PRIZNAVANJE I ZAŠTITU SORTI POLJOPRIVREDNOG BILJA**

SAMO ZA INTERNU UPOTREBU

**REZULTATI ISPITIVANJA SORTI SOJE
U OGLEDNOM POLJU I LABORATORIJI
U PERIODU 2009 - 2010. GODINE**

BEOGRAD, JANUAR 2011. GODINE

S A D R Ź A J

		Strana
I MATERIJAL I METODOLOGIJA ISPITIVANJA		3
II REZULTATI ISPITIVANJA SORTI U OGLEDNOM POLJU I LABORATORIJI		5
	<u>SOJA</u>	
	<u>Registarski broj sorte</u>	
VEOMA RANE SORTE (00)		
Sorta 1	320-04-00869/2009-11	6
Sorta 2	320-04-00873/2009-11	9
RANE SORTE (0)		
Sorta 3	320-04-01015/2009-11	12
Sorta 4	320-04-01014/2009-11	15
Sorta 5	320-04-00874/2009-11	18
Sorta 6	320-04-00872/2009-11	21
Sorta 7	320-04-00870/2009-11	24
Sorta 8	320-04-00868/2009-11	27
Sorta 9	320-04-00858/2009-11	30
SREDNJE RANE SORTE (1)		
Sorta 10	320-04-01052/2009-11	33
Sorta 11	320-04-01016/2009-11	36
Sorta 12	320-04-00875/2009-11	39
Sorta 13	320-04-0871/2009-11	42

I MATERIJAL I METODIKA

U oglednoj mreži sortnih mikroogleda u periodu 2009-2010. godine završeno je dvogodišnje ispitivanje 13 sorti soje, i to: dve u grupi veoma ranih sorti (00), sedam u grupi ranih sorti (0) i četiri u grupi srednje ranih (1).

Mikroogledi su izvedeni po Metodici za ispitivanje sorti soje u cilju priznavanja, odnosno odobravanja uvođenja u proizvodnju, po planu potpuno slučajnog blok sistema u četiri ponavljanja u poređenju sa odgovarajućim standardom za grupu zrenja. Oglede su obavile, po ugovoru, sledeće organizacije:

1. PSS "Sombor", Sombor (lokalitet Sombor)
2. PSS "Sombor", Sombor (lokalitet Karavukovo)
3. Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
4. PDS Institut "Tamiš", Pančevo
5. PSS Sremska Mitrovica

Elementi ogleda	Grupa zrenja			
	Veoma rane (000 i 00)	Rane(0)	Srednje rane(1)	Srednje kasne(2)
dužina osnovne parcele (m)	5	5	5	5
širina osnovne parcele (m)	3	3	3	3
površina osnovne parcele (m ²)	15	15	15	15
površina obračunske parcele	10	10	10	10
broj redova	6	6	6	6
broj redova u žetvi	4	4	4	4
razmak između redova (cm)	50	50	50	50
broj semena u redu	150	138	113	100
br. posejanih semena na parceli	900	828	678	600
razmak između blokova (m)	1	1	1	1
broj ponavljanja	4	4	4	4
zaštitni pojas oko cele ogledne parcele (m)	1	1	1	1

Hemijsko – tehnološke analize uzoraka soje, iz mikroogleda u periodu 2009-2010. godine, sa svih lokaliteta obavila je "SP laboratorija" iz Bečeja i Agroinstitut iz Sombora .

U zavisnosti od dužine vegetacije, odnosno od grupe zrenja korišćeni su odgovarajući standardi i to:

- 1) veoma rane sorte (00) - od 101 do 115 dana: **JELICA**
- 2) rane (0) - od 116 do 125 dana: **AFRODITA**
- 3) srednje rane (1) - od 126 do 135 dana: **BALKAN**
- 4) srednje kasne (2) - od 136 do 145 dana: **VOJVODANKA**

U odnosu na standardnu sortu u skladu sa metodologijom dozvoljeno odstupanje je ± 5 dana.

U toku vegetacije evidentirani su sledeći podaci:

- datum setve,
- datum nicanja (preko 50% izniklih biljaka),
- datum punog zrenja (u 95% mahuna seme zrelo),

- datum žetve. U to vreme mereni su sledeći pokazatelji: visina biljke, visina do prve mahune u cm, poleganje, pucanje mahuna (% ispucalih mahuna u odnosu na ukupan broj mahuna u vreme zrenja).

Žetva je obavljena u fazi pune zrelosti svake sorte, prilikom čega je utvrđeno:

- % praznih mesta po ponavljanjima,
- prinos sirovog zrna (kg) po ponavljanjima,
- vlaga u zrnu
- prinos zrna sa 14% vlage kod žetve, bez nečistoća
- Masa 1000 zrna

Ispitivanje otpornosti prijavljenih sorti u poljskim uslovima prema prouzročivačima bolesti obavljeno je u svim lokalitetima, na kojima je obavljeno ocenjivanje na prisustvo sledećih bolesti:

- 1) **Plamenjača** (*Peronospora manshurica*), oceniti intenzitet pojave od 1-9 (1- bez prisustva 0%; 2 - do 2%; 3 - do 5%; 4 - do 10%; 5 - do 20%; 6 - do 40%, 7 - do 60%; 8 - do 80%; 9 - preko 80%).
- 2) **Bela trulež** (*Sclerotinia sclerotiorum*), intenzitet pojave ocenjen u % obolelih biljaka.
- 3) **Crna pegavost - rak stabla** (*Diaporthe phaseolorum var. caulivora*), intenzitet pojave ocenjen u % obolelih biljaka.
- 4) **Bakteriozna pegavost** (*Pseudomonas syringae pv. glycinea*), intenzitet pojave ocenjen od 1-9 (1 - bez prisustva 0%; 2 - do 2%; 3 - do 5%; 4 - do 10%; 5 - do 20%; 6 - do 40%, 7 - do 60%; 8 - do 80%; 9 - preko 80%).
- 5) **Viroze** (intenzitet pojave ocenjen u % obolelih biljaka).

OBRADA REZULTATA ISPITIVANJA

Prinos zrna (sa 14% vlage bez nečistoća) u jednogodišnjim i dvogodišnjim rezultatima oglada obrađen je na osnovu analize varijanse, jednofaktorijalnog, dvofaktorijalnog i trofaktorijalnog oglada po planu potpuno slučajnog blok sistema, a ocena značajnosti je izračunata na osnovu Lsd-testa za nivo rizika od 5% i 1% ili na osnovu Dunnet-ovog-testa. Za obračun su korišćeni podaci prinosa zrna po ponavljanjima sa obračunske parcele.

Pored ocena značajnosti za navedeno obeležje izračunat je i koeficijent varijacije (Cv).
Za sva ostala obeležja izračunata je aritmetička sredina.

KRITERIJUMI ZA PRIZNAVANJE SORTI

- Sorta prijavljena na visok prinos zrna: prinos zrna mora biti statistički značajno veći ili vrlo značajno veći u odnosu na standard u odgovarajućoj grupi zrenja.
- Sorta prijavljena na visok sadržaj proteina: sadržaj proteina mora biti najmanje 3% (izraženo u indeksnoj vrednosti) veći u odnosu na standard, a prinos zrna na nivou standarda.
- Sorta prijavljena na visok prinos zrna i sadržaj proteina: mora da ostvari statistički značajno ili vrlo značajno veći prinos zrna i najmanje 2% (izraženo u indeksnoj vrednosti) veći sadržaj proteina u odnosu na standard.
- Sorta neće biti priznata bez obzira na ostvaren rezultat ukoliko ima odstupanje u dužini vegetacije od dozvoljenih ± 5 dana u odnosu na standard u odgovarajućoj grupi zrenja.
- Sorta za koju je podnet zahtev za priznavanje na specifično svojstvo mora da bude statistički na nivou standarda za prinos zrna, u odgovarajućoj grupi zrenja, da bi se razmatralo specifično svojstvo na koje je podnet zahtev.

II REZULTATI ISPITIVANJA